

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Filipa Dienstbiera a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce: **P. S.**, zastoupen Mgr. Gabrielou Nejedlíkovou, advokátkou se sídlem Husova 1285/2, Ostrava, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 10. 2014, č. j. MSK 113749/2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 5. 2015, č. j. 19 A 30/2014 - 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Městského úřadu Frýdlant nad Ostravicí (dále jen „správní orgán prvního stupně“ či „magistrát“) ze dne 16. 7. 2014, sp. zn. D 29/2014. Žalobce byl uznán vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (dále jen „zákon o silničním provozu“). Přestupku se dopustil tím, že dne 30. 1. 2014 v 11:28 na silnici č. I/56 v katastru obce Frýdlant nad Ostravicí ve směru jízdy na obec Staré Hamry řídil motorové vozidlo tov. zn. Peugeot Expert, RZ: X, a překročil nejvyšší dovolenou rychlost mimo obec, která

činí 90 km/h. Změřená rychlost prokazatelně dosáhla přinejmenším 120 km/h. Za daný přestupek byla žalobci uložena pokuta ve výši 2.700 Kč, zákaz řízení motorových vozidel na dobu 6 měsíců a povinnost nahradit náklady řízení.

[2] Žalobce v odvolání namítal, že byl zkrácen na svých právech, protože městský úřad nepřijal jeho omluvu z ústního jednání a dne 7. 7. 2014 projednal přestupek v jeho nepřítomnosti. V době od 7. 7. 2014 do 20. 7. 2014 však pobýval na zahraniční dovolené se svými dětmi. Městský úřad nařídil jednání na 16 různých termínů v období od 7. 7. 2014 do 30. 7. 2014. Žalobce proto městskému úřadu zaslal omluvu a požádal, aby se jednání konalo v první možný termín po návratu z dovolené. Městský úřad po něm požadoval, aby dovolenou prokázal doložením cestovní smlouvy. V ní však byly uvedeny i údaje o jiných osobách, které se dané cesty účastnily. Žalobce se proto opětovně omluvil, vysvětlil důvody nepředložení smlouvy, a dovolenou měl v úmyslu prokázat potvrzením od cestovní kanceláře. Toto potvrzení však nedopatřením k danému písemnému podání nepřiložil. Městský úřad proto jeho omluvu neakceptoval, věc projednal a rozhodl. Žalobce proto potvrzení předložil až v rámci odvolání. Podle žalovaného žalobce měl předložit cestovní smlouvu, jak městský úřad požadoval. Úřední osoby mají povinnost mlčenlivosti. Žalobce také mohl údaje o ostatních osobách uvedených ve smlouvě začernit. Předložené potvrzení navíc nebylo věrohodné. Vydala ho polská cestovní kancelář, přesto je napsáno česky a nevěrohodně podepsáno. Ztotožnil se proto se správním orgánem prvního stupně, že žalobce nedoložil svou omluvu.

[3] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Krajského soudu v Ostravě. Namítal, že bylo porušeno jeho základní právo na projednání věci v jeho přítomnosti. Omluvu zaslal řádně a včas, uvedl objektivně důležitý důvod a současně sdělil, ve kterém termínu se může dostavit. Důvodnost omluvy nebylo nutné dokládat cestovní smlouvou. Z potvrzení cestovní kanceláře jasně plyne, že v daném termínu na dovolené byl. Žalobce navrhl soudu, aby provedl důkaz mj. výpisem z polského obchodního rejstříku ve vztahu k cestovní kanceláři a výsledkem jejího prokuristy Tomáše Husara, který je Čech, a proto vystavil potvrzení pro účely přestupkového řízení česky. Správní orgán prvního stupně měl počkat do 21. 7. 2014, nebo vyzvat žalobce k doložení omylem nezaslaného potvrzení. Namísto toho však rozhodl ve věci a uznal jej vinným.

[4] Krajský soud žalobu zamítl. Správní orgán má povinnost akceptovat omluvu, která je náležitá. Žalobce neprokázal tvrzený důvod omluvy z nařízeného ústního jednání. Předvolání k ústnímu jednání bylo v pořadí již třetí. Žalobce proto byl opakovaně poučen o tom, že důvod omluvy je nutno prokázat. Neprokázal jej však ani poté, co ho městský úřad upozornil, že jeho omluva bude akceptována pouze v případě doložení řádné smlouvy o zahraniční dovolené a že ke své žádosti o jiný termín ústního jednání žádný dokument nepřiložil. Jak plyne z judikatury Nejvyššího správního soudu, v případě sériových omluv z jednání lze po obviněném spravedlivě žádat, aby při každé další omluvě stále více úzkostlivěji dbal o naplnění požadavků na něj kladených v souvislosti s omluvou. Městský úřad proto mohl věc projednat v nepřítomnosti žalobce, který byl řádně předvolán, ale bez náležité omluvy se k ústnímu jednání nedostavil.

II. Obsah kasační stížnosti

[5] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, kterou opírá o důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Navrhuje zrušení rozsudku krajského soudu.

[6] Stěžovatel namítá, že městský úřad měl jeho omluvu přijmout. Měl a mohl nařídit ústní jednání např. na 21. 7. 2014, jak ve své žádosti žádal. Je pravdou, že ke svému poslednímu podání před odjezdem na dovolenou nepřiložil potvrzení od cestovní kanceláře. Stalo se tak kvůli časové tísní, protože následující den měl převzít své děti, které má ve střídavé péči, a chtěl celou záležitost včas vyřešit. Výslovně ale žádal, aby se jednání o přestupku konalo v nejbližší možný den po jeho návratu ze zahraničí, tj. 21. 7. 2014, který jako jeden ze 16 možných termínů uváděl v předvolání i samotný městský úřad. Odůvodňoval také, že nemůže přiložit požadovanou cestovní smlouvu, protože v ní byly uvedeny i údaje jiných osob, které na dovolenou cestovaly. Stanovisko správního orgánu prvního stupně bylo stěžovateli doručeno na základě fikce dne 12. 7. 2014. Fakticky si ho vyzvedl až po návratu z dovolené spolu s rozhodnutím o své vině. Městský úřad však konal jednání v nepřítomnosti stěžovatele již 7. 7. 2014. Postup městského úřadu byl ryze účelový a formalistický, pokud ani nevyčkal na řádné doručení jeho výzvy a ve věci rozhodl.

[7] Stěžovatel v řízení před krajským soudem navrhoval provedení důkazu výsledkem prokuristy cestovní kanceláře, výpisem z polského obchodního rejstříku, potvrzením o dovolené a správním spisem. Soud je však neprovedl a v odůvodnění neuvedl, proč je neprovedl. Soud se vypořádal s argumentací stěžovatele formalisticky. Judikatura Nejvyššího správního soudu umožňuje, aby se obviněný omluvil dodatečně. Stěžovatel pak nechápe, proč nelze přijmout jeho včasnou omluvu, doplněnou o slib dostavení se v jednom ze správních orgánem avizovaných termínů. Městský úřad nemohl přestupek projednat v nepřítomnosti stěžovatele. Rozhodnutí krajského soudu a správních orgánů jsou projevem libovůle a zcela nesprávného postupu vůči němu. Stěžovatel byl odsouzen jen z toho důvodu, že si v červenci 2014 dovolil vybrat dovolenou s dětmi a požádat o konání jednání po návratu z ní, zapomněl ale k žádosti připojit potvrzení cestovní kanceláře.

[8] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Kasační stížnost je přípustná. Její důvodnost Nejvyšší správní soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Podle § 74 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění do 30. 11. 2015 (dále jen „zákon o přestupcích“), platí, že *„o přestupku koná správní orgán v prvním stupni ústní jednání. V nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy*

nebo důležitého důvodu.“ Uplatnění práva na projednání přestupku v přítomnosti obviněného předpokládá součinnost jak ze strany správního orgánu, tak ze strany samotného obviněného. Správní orgán má povinnost postupovat tak, aby obviněnému vytvořil podmínky pro výkon tohoto práva. Jde především o nutnost obviněného řádně a včas předvolat k jednání. Již samotná povaha práva na projednání přestupku v přítomnosti obviněného však v praxi vyžaduje jistý stupeň součinnosti také ze strany obviněného. Tu lze spatřovat např. v tom, že se fyzicky dostaví, případně se náležitě omluví, v těch (svým charakterem výjimečných) případech, pokud se nemůže dostavit, byť se jednání zúčastnit chce. Právo obviněného na projednání věci v jeho přítomnosti zcela jistě může a má napomoci tomu, aby byl řádně zjištěn skutkový stav, a již při jednání lze realizovat právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se obviněnému z přestupku kladou za vinu, a k důkazům o nich. Výkon tohoto práva tak směřuje k řádnému projednání přestupku, jeho smyslem však není a ani nemůže být vytvoření obstrukčního nástroje, kterým by mohl obviněný efektivně bránit projednání přestupku, z něhož je obviněn. Na obviněného tak lze v souvislosti s výkonem práva na projednání přestupku v jeho přítomnosti klást požadavky zaručující, že ústní jednání o přestupku bude možné efektivně uskutečnit (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2013, č. j. 9 As 101/2012 - 60).

[12] Uvedené požadavky se pak týkají především situace, kdy se z důvodů na své straně nemůže obviněný účastnit již nařízeného jednání o přestupku a souvisí s omluvou z jednání. V případě, že se obviněný z přestupku ústního jednání nemůže účastnit a svou nepřítomnost náležitě omluví, nelze ústní jednání konat a musí být odročeno. Pokud byl naopak obviněný řádně předvolán a bez omluvy se nedostavil, přičemž se před samotným jednáním omluvit mohl, ústní jednání o přestupku může proběhnout i bez účasti obviněného (srov. § 74 odst. 1 zákona o přestupcích). Omluva v těchto případech hraje rozhodující roli pro postup správního orgánu. Správní orgán má povinnost akceptovat omluvu, která je náležitá. To předpokládá jak její bezodkladnost, tak i relevantnost důvodů, o něž se opírá. Obviněný z přestupku má díky tomu možnost dosáhnout odročení jednání z důvodů spočívajících na jeho straně. Právní institut omluvy z ústního jednání o přestupku tak pro obviněného představuje určité zákonem předvídané dobrodíní, jehož využití je však nutno spojit s požadavky, které zaručí jeho výkon, jenž nebude kolidovat se samotným účelem řízení – projednáním přestupku (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2013, č. j. 9 As 101/2012 - 60).

[13] Hlavní otázkou v posuzované věci je s ohledem na výše uvedené pouze to, zda se stěžovatel řádně a včas omluvil z ústního jednání konaného dne 7. 7. 2014 u městského úřadu. Ze spisového materiálu plyne, že se stěžovatel ve dvou případech z jednání omluvil. Městský úřad, který si musel být vědom, že od skutku, který byl předmětem řízení, uběhlo již skoro půl roku, nařídil ústní jednání na 16 červencových termínů s tím, že každý následující termín platí pro případ řádné a včasné omluvy z jednání předcházejícího. Městský úřad doplnil, že v případě konání nařízeného ústního jednání v některém ze stanovených termínů odpadají následující termíny. V poučení výslovně uvedl, že přestupek může být projednán bez účasti stěžovatele, pokud se nedostaví bez náležité omluvy. Omluva přitom měla být podle poučení bezodkladná a její důvod musel stěžovatel prokázat. Stěžovateli bylo toto předvolání doručeno dne 11. 6. 2014. Až o více než týden později dne 19. 6. 2014, rozhodně tedy ne bezodkladně, stěžovatel zaslal městskému úřadu svou omluvu. Důvody v ní uváděné nijak nedoložil, pouze je slíbil doložit. Městský úřad zareagoval přípisem, ve kterém stěžovatele informoval, že jeho omluva nebyla dostatečná.

Byla by přijata, pouze pokud by byla do 5 dnů od podání řádně doložena smlouvou. To se však nestalo, a proto městský úřad stěžovateli výslovně sdělil, že se jednání 7. 7. 2014 uskuteční. Na to stěžovatel zareagoval přípisem ze dne 30. 6. 2014, ve kterém městskému úřadu sděluje, že smlouvu nezašle, ale přikládá potvrzení od cestovní kanceláře. Toto potvrzení však k zaslané datové zprávě nepřiložil. Z těchto skutkových okolností podle Nejvyššího správního soudu plyne kriticky důležitý závěr – stěžovatel se neomluvil z nařízeného jednání řádně.

[14] Krajský soud naprosto přiléhavě odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž platí, že: „[v] případech sériových omluv z jednání lze po obviněném spravedlivě žádat, aby při každé další omluvě stále více úzkostlivěji dbal na to, aby naplnil požadavky na něj kladené v souvislosti s omluvou. Jakkoli má obviněný z přestupku právo na jeho projednání ve své přítomnosti, k jehož zabezpečení má napomoci i možnost omluvit se z jednání, svědčí-li pro to důležité důvody, nelze přehlížet, že soustavné omluvy z nařízeného jednání mohou v krajním případě zmařit možnost takové projednání vůbec uskutečnit. Aby se tomu tak nestalo, je proto zcela namístě po obviněném, který se v daném řízení opakovaně z ústního jednání omluvil, požadovat, aby v co nejširší míře usiloval o svou účast u nařízeného jednání nebo, není-li to možné, aby s každou další omluvou stále více dbal na to, aby o ní byl správní orgán zpraven, a to pokud možno předem. Uznal-li již v řízení správní orgán obviněnému z přestupku několik jeho omluv a tím vyšel účastníkovi v jistém ohledu vstříc, lze u následných omluv uplatnit striktnější požadavky.“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2013, č. j. 9 As 101/2012 - 60). Podle Nejvyššího správního soudu mohou a mají správní orgány v případech opakovaných omluv účastníka řízení o přestupku z ústního jednání důsledněji posuzovat náležitost každé další omluvy a důležitost důvodů pro nedostavení se. Právo obviněného na projednání přestupku v jeho přítomnosti je totiž s blížícím se dnem zániku odpovědnosti za přestupek (§ 20 odst. 1 zákona o přestupcích) více a více omezováno legitimním cílem, kterým je řádné projednání přestupku.

[15] V posuzované věci omluva stěžovatele nesplnila přísnější požadavky na ni kladené, protože šlo již o třetí omluvu z jednání, a skutek, z něhož byl stěžovatel obviněn, nebyl ani po necelém půlroce stále projednán. Stěžovatel se sice omluvil včas. Jak ale bylo popsáno výše, v důsledku své liknavosti se neomluvil řádně. Městský úřad proto podle Nejvyššího správního soudu nepochybil, pokud za daných skutkových okolností dne 7. 7. 2014 věc projednal v nepřítomnosti stěžovatele a rozhodl. Se závěry žalovaného a krajského soudu v této otázce se Nejvyšší správní soud proto plně ztotožňuje. Tato kasační námitka proto není důvodná.

[16] Stěžovatel dále namítá, že v řízení před krajským soudem navrhoval provedení několika důkazů, soud je však neprovedl a v odůvodnění neuvedl, proč je neprovedl. Je pravdou, že stěžovatel v žalobě navrhl provedení důkazu výsledkem prokuristy cestovní kanceláře, výpisem z polského obchodního rejstříku ve vztahu k cestovní kanceláři, potvrzením o dovolené a správním spisem. Z příslušné judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu plyne, že soud není povinen provést jakékoliv důkazy navrhované účastníkem řízení; je ovšem vždy povinen náležitě odůvodnit, z jakých důvodů navrhovaný důkaz neprovedl (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 2. 1995, sp. zn. III. ÚS 61/94; z judikatury Nejvyššího správního soudu viz např. rozsudek ze dne 1. 4. 2008, č. j. 9 As 15/2008 - 108, ze dne 28. 5. 2009; či ze dne 15. 12. 2011,

č. j. 1 As 84/2010 - 72; či ze dne 25. 3. 2015, č. j. 1 As 155/2014 - 36 aj.). Krajský soud ve svém rozsudku výslovně neuvedl, jak s navrhanými důkazy naložil. Z odůvodnění rozsudku plyne, že minimálně výslech prokuristy a výpis z polského obchodního rejstříku neprovedl. V rozsudku pak skutečně neuvedl, proč je neprovedl. To je nutno považovat za chybu, která však s ohledem na konkrétní okolnosti této věci neměla negativní dopad do práv stěžovatele a tím i na zákonnost rozsudku (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2014, č. j. 1 Asz 213/2014 – 34; či 1 As 175/2014 - 47). Z kontextu odůvodnění rozsudku plyne, že krajský soud měl skutkový stav, jak jej zjistil i žalovaný, za bezpečně prokázaný. Podle Nejvyššího správního soudu také z výše popsaných skutkových okolností plyne jednoznačný závěr, že se stěžovatel řádně neomluvil. Z důkazů, které stěžovatel navrhoval, již řádnost jeho omluvy z ústního jednání ani vyplynout nemohla. Ani tato kasační námitka proto není důvodná.

IV. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[17] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji dle § 110 odst. 1 věty poslední s. ř. s. zamítl.

[18] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. dubna 2016

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu